

LAZAR

SANTINI

Santini

Carrefour

LA VUELTA 23

KUUSI
**JUMBO
VISMA**

BETCITY.NL cervélo G
leose
SKODA SRAM

Carrefour

LAZAR

SANTINI

VIVIMA

leose
GOBIKE

SRAM

leose
GOBIKE

SKODA

leose
GOBIKE

SRAM

leose
GOBIKE

SKODA

leose
GOBIKE

SRAM

leose
GOBIKE

SKODA

leose
GOBIKE

SRAM

leose
GOBIKE

SKODA

leose
GOBIKE

SRAM

leose
GOBIKE

SKODA

leose
GOBIKE

SRAM

leose
GOBIKE

SKODA

leose
GOBIKE

SRAM

leose
GOBIKE

SKODA

leose
GOBIKE

SRAM

leose
GOBIKE

SKODA

leose
GOBIKE

SRAM

leose
GOBIKE

SKODA

leose
GOBIKE

SRAM

leose
GOBIKE

SKODA

leose
GOBIKE

SRAM

leose
GOBIKE

SKODA

leose
GOBIKE

SRAM

leose
GOBIKE

SKODA

leose
GOBIKE

SRAM

leose
GOBIKE

SKODA

leose
GOBIKE

SRAM

leose
GOBIKE

SKODA

leose
GOBIKE

SRAM

leose
GOBIKE

SKODA

leose
GOBIKE

SRAM

leose
GOBIKE

SKODA

leose
GOBIKE

SRAM

leose
GOBIKE

SKODA

leose
GOBIKE

SRAM

leose
GOBIKE

Lezers!

ANNEER mag een wereldkampioenschap als ‘legendarisch’ worden omschreven? Al snel, als je de verhalen over wk’s mag geloven. Maar zo zit *De Muur* niet in elkaar: wij hebben Frank Heinen (van de geheime UCI-commissie van legendebouwers). In dit nummer legt Frank eenmalig uit hoe de commissie te werk gaat en geeft hij antwoord op de vraag of de wereldtitel van Mathieu van der Poel als legendarisch kan worden omschreven.

Legendarisch is in elk geval de wereldtitel van Freddy Maertens in Praag, 1981. Daarvoor had hij in de Tour de France vijf etappes gewonnen, terwijl niemand meer een cent gaf voor Maertens’ winstkansen. Wiep Idzenga nam weer een duik in de wielrhistorie en legt uit hoe dat wonder tot stand kon komen – en wat er daarna gebeurde.

Nando Boers ging in gesprek met de Deen Magnus Cort Nielsen, die er een eigenzinnige kijk op zijn sport op na houdt, met het nodige succes overigens. ‘Wielrennen is totaal onbelangrijk en tegelijkertijd is het alles waar mijn leven al vijftien jaar om draait,’ zegt Magnus – misschien zit in die woorden zijn succes verborgen.

De Muur presenteert in dit nummer een nieuwe schrijvende wielrenner: Sam Oomen maakt zijn debuut op de laptop. Hij komt van het bankje en gaat zoek naar geluk buiten de fiets, met een zak vol ervaringen als onuitputtelijke bron. Thijs Zonneveld maakt zijn rentree in *De Muur* en vertelt het verhaal van zijn reis naar Kansas waar hij zich heeft zich ingeschreven voor de Unbound300, ’s werelds grootste gravelkoers. Niet elke comeback vindt plaats onder een goed gesternte, zo blijkt maar weer eens.

Nog een debutant in dit nummer: Matthias M.R. Declercq, auteur van de bestsellers *De val* en *De ontdekking van Urk*, ging op bezoek bij Sep Vanmarcke, die onlangs noodgedwongen zijn loopbaan beëindigde. Sep waarschuwt zijn voormalige collega’s: pas op je hart.

Mathieu van der Poel, hier in Glasgow nog derde achter Wout van Aert en Mads Pedersen, op weg naar de wereldtitel 2023. Foto Klaas Jan van der Weij

Wilfried de Jong kijkt terug op zijn (ook legendarische) bezoek aan Federico Bahamontes, de Spaanse klimlegende die in augustus op 95-jarige leeftijd overleed. Thomas Sijsma was bij de Tour de France Femmes, en zag Demi Vollering overtuigend winnen.

Bert Wagendorp dook in de data, en vraagt zich af waar de wetenschappelijke benadering van het wielrennen toe gaat leiden. Eén ding staat vast: *De Muur* blijft zoeken naar de romantiek.

Tot slot: in deze *Muur* een selectie van de prachtfoto's die Klaas Jan van der Weij maakte tijdens het wereldkampioenschap in Glasgow – zie ook de cover. *De Muur* geeft je de mogelijkheid de allermooiste foto op groot formaat te bestellen, voor aan de muur, ter herinnering aan een legendarisch (zie boven) kampioenschap.

Nando Boers, John Kroon,
Mart Smeets en Bert Wagendorp

In dit nummer

10

WILFRIED DE JONG

DE MAN DIE VAN ZIJN FIETS HIELD

Herinneringen aan Federico Bahamontes

14

FRANK HEINEN

HET WK VAN MATHIEU ONDER DE LOEP VAN HET BUREAU DES LEGENDES

Hoe legendarisch was de wereldtitel van Van der Poel? Een geheime UCI-commissie wikte en woog, en oordeelde

38

THIJS ZONNEVELD

TAFELTENNISSEN KAN ALTIJD NOG

Dagboek: hoe een 42-jarige renner terugkeerde bij de profs en hard viel

52

THOMAS SIJTSMA

NOG IN DE PUBERJAREN

De Tour de France Femmes illustreerde de snelle ontwikkeling die het wielrennen voor vrouwen doormaakt. Maar er is nog volop ruimte voor verbetering

64

BERT WAGENDORP

ZONDER DATA WACHT DE VLAAMSE KERMISKOERS

De SRM-meter bepaalt het leven van de toprenner – maar de romantiek blijft

74

SAM OOMEN

SPEEL, STRIJD EN DURF. DENK GOED NA, MAAR NIET TE VEEL

Het debuut van een wielrenner als schrijver

82

WIEP IDZENGA

EVERY PICTURE TELLS A STORY (43)

Freddy Maertens was te dik, dronk te veel, had schulden en stond niettemin aan de start van de Tour in 1981

106

MATTHIAS M.R.
DECLERCQ

DE AVOND IS ONGEMAK

Sep Vanmarcke moest stoppen met wielrennen. Zijn carrière is geneukt, maar zijn leven is gered

120

WILLIE VERHEGGHE

MONUMENTENZORG

'Soms gaat de nostalgische dichter wellustig ongeremd zijn gang [...] met een mateloze hunker naar wat retro en voorbij is'

126

ROBBERT TILLI

JASPER PHILIPSEN PROMOVEERT VAN DISASTER NAAR THE MASTER

De sprinter die afrekende met zijn verleden

128

BRIGADIER KODAK

HET SUPER-WK VAN FOTOGRAAF KLAAS JAN VAN DER WEIJ

134

NANDO BOERS

BEROEP WIELRENNER DEEL 44: MAGNUS CORT NIELSEN

'Ik kan me niet voorstellen dat ik iets anders zou willen doen'

147

EN VERDER

COLUMN KARSTEN KROON LETTERKNECHT AUTEURS BIOGRAFIEËN

FEDERICO BAHAMONTES (1928-2023)

DE MAN DIE VAN ZIJN FIETS HIELD

— door —

WILFRIED DE JONG

Op 28 augustus 2023 overleed Federico Bahamontes, de eerste Spaanse winnaar van de Tour de France, in 1959. Ook won hij zesmaal het bergklassement. Wilfried de Jong zocht hem twintig jaar geleden op.

MET ÉÉN HAND trok Federico Bahamontes het harmonicahek weg voor de entree van zijn fietswinkel. Geratel van staal galmde over de Plaza de la Magdalena. Het was nog rustig in de ochtend. In de etalage stonden nieuwe fietsen en motoren te wachten op klanten.

‘De zon,’ zei Bahamontes en maakte met een slingerend handje duidelijk hoe heet het weer zou worden in Toledo.

Binnen deed hij de lichten aan en liep door naar zijn kantoor. Een hok met een groot bureau en een stoel waar zijn kleine gestalte in wegzonk. Achter Bahamontes stond een stenen adelaar, geglazuurd zo te zien. Een verwijzing naar de mooiste bijnaam uit het cyclisme: *De Adelaar van Toledo*.

Daar zat de Tourwinnaar van 1959, de grijze haren keurig naar achteren gekamd. Ik herinnerde me zijn woeste krullenkop op sportfoto’s uit de jaren vijftig; wielrenners reden nog zonder helm. Bahamontes zag er altijd verzorgd uit op zijn zilverkleurige fiets. Zwarte koersbroek. Tricofilina-tricot. Zwarte wielerschoenen, zwart horlogebandje.

Bahamontes was het best denkbare wielersplaatje.

Hij rommelde wat in een bureaulade en gaf me een ansichtkaart cadeau. Op de voorkant reed hij in het geel, ineengedoken op een fiets met kaderplaatje 81. Mijn oog werd getrokken naar zijn wonderbenen. Zijn dijbeenspier had de vorm van een zeppelin. Onder de huid lagen de klimvezels uit zijn jeugd opgeslagen, toen hij als zoon van een boer zakken met aardappelen moest vervoeren op een kar of fiets.

Bahamontes was nu 75 jaar maar nog vol energie. Of hij de beste

Federico Bahamontes
in Toledo.

Foto Presse Sports

klimmer aller tijden was? Hij, de beste klimmer? Dat moesten anderen maar beantwoorden. Maar zijn gezicht sprak boekdelen. In die tijd won hij zes keer het bergklassement in de Tour de France.

Zeg het maar.

Vaak nam hij minuten voorsprong op zijn belagers. Er gaat een verhaal over Bahamontes die op een bergtop afstapte en bij een ijskar op zijn gemak twee bolletjes vanille naar binnen werkte. Tijd zat. ‘Het ging iets anders,’ zei hij nu. ‘Op de Col de Romeyère had ik een defect aan mijn fiets. Ik moest op mijn mecaniciens wachten en heb toen met mijn hand wat ijs uit een kar geschept en in mijn bidon gesmeerd.’

Nog zo’n anekdote: hij was halverwege een etappe opeens in de berm neergeploft. Geen zin meer. Zijn ploegleider smeekte hem door te rijden: ‘Alsjebieft. Doe het voor je moeder!’ Federico bleef stoïcijns zitten: ‘Ik doe het niet voor mijn moeder, niet voor mijn vrouw en niet voor Franco.’

Bahamontes zou dansen op de pedalen, als een roofvogel glijdend door de ijle lucht. Op beelden van zijn Touroverwinning leek zijn stijl toch minder vloeiend. In de klimtijdrit op de Puy-de-Dôme schokte hij met zijn schouders. Gracius was anders. Tegelijkertijd zag ik een onverzettelijke trek op dat smalle gelaat: er was maar één wielrenner die op een berg mocht gloriëren en dat was hij, de Adelaar zelf.

Bahamontes liep naar de werkplaats. Hij rommelde wat in een hoek en kwam aanlopen met de gele trui. Zo’n ouderwets model met een boordje en knoopjes. Trots hield hij hem omhoog. De stof voelde ruw en dik. ‘Lana,’ zei hij. ‘Wol. Bloedheet, maar je had niks anders in die tijd.’

Tegen een muur stond de fiets waarmee hij de Tour won. Het model leek nauwelijks opgeknapt nadat hij in Parijs op de wielersbaan over de finishlijn was gerold.

Zou Bahamontes de fiets nog eens willen nalopen?

Hij was als een heer gekleed; een pantalon met vouw, colbert, gestreken overhemd, stropdas. Bahamontes trok een werkjasje aan over zijn goeie goed en hing de fiets aan een twee kabels. Vrij in de lucht deinde het oude frame heen en weer.

Met een nijptang knipte hij een stukje verrot rubber weg van een toeclip. De derailleur van het merk Campagnolo stond droog. Hij spoot er een paar druppels vette olie op en draaide de pedalen in de rondte.

De fiets snorde, als een luie poes.

Terwijl de ketting van het ene tandwiel naar het volgende sprong,

begon Bahamontes te praten tegen zijn fiets: ‘Je hebt je altijd kranig gedragen. We waren echt een stel, we waren slapies. Ik zette je in mijn hotelkamer, dan was je dichtbij. De mooiste momenten beleefden we als we op kop lagen en ze tegen ons achterwerk mochten aankijken.’

Met zijn vingers streefde hij de verweerde lak van de stalen buis tussen zadel en stuur. Het stuur kreeg een klopje. ‘Je had verstand van klimmen en was gelukkig in de bergen. Ik weet nog dat we op kop lagen en ik in de open plekken tussen de wolken m’n collega’s zag ploeteren. Het klimmen viel hen zwaar terwijl ik er juist van genoot.’

De vaart raakte uit het achterwiel. Het getik van de derailleur klonk bij iedere rondgang iets trager. Bahamontes keek tevreden toe hoe alles nog werkte.

Ik ben die liefdesverklaring aan zijn fiets nooit vergeten. Het was in 2003. Een jaar later sloot de winkel. Bahamontes leefde nog jaren in prima gezondheid. Zo goed zelfs dat ik Bernard Hinault in 2010 op een feestavond in startplaats Rotterdam in gezelschap van een stel andere Tourwinnaars hoorde zeggen: ‘Bahamontes is heel gezond, die neukt nog iedere dag.’

Begin augustus overleed de Spaanse sportheld op 95-jarige leeftijd. Hij was al een tijd verzwakt en verbleef in een verpleegtehuis in Valladolid. Het volk zag hem niet vaak meer buiten. Bahamontes had een rollator nodig om zich te verplaatsen, weer later reed hij in een rolstoel. Ook daar zaten vast goede wielen onder, maar liever herinner ik hem als die krachtige pedaleur op het zadel van zijn zilverfiets.

In een begrafenisauto van Baha’s lievelingsmerk – hij reed zelf graag in een Mercedes – werd de doodskist naar Toledo vervoerd. In zijn stad aangekomen reed een peloton liefhebbers als eerbetoon achter de stoet aan.

Alles op rolletjes.

De burgemeester kondigde twee dagen van rouw af. Ik dacht terug aan de laatste woorden die Bahamontes in de werkplaats toevertrouwde aan zijn oude fiets, waarvan het achterwiel inmiddels was stilgeval- len: ‘Laat me niet in de steek. Daarboven ben je altijd bij mij.’

Dit in memoriam verscheen op 10 augustus in de Vlaamse krant *De Standaard*. Voor het programma *Sportpaleis De Jong* sprak Wilfried de Jong in 2003 met Federico Bahamontes in Toledo.

